

„ЗАСТАВА“ излази трипут
у недељу, средом, петком
и недељом
Ца је на годишњу 14. фор
на по год. 7. фор. на чет-
врт године 3. фор. 50. нов.
а вр. за Аустрију, а за Ср-
бију на годишњу 140. гроша
на по год. 70. а на четврт
године 35. гроша.

ЗАСТАВА.

личина врта, које из гар-
монта заузимају, и за сваку
врсту плаћа се за први пут
5, за сваки даљи пут 4 п.
осим тога за жиг увек по
30 п. Допис се шаљу у
редништву а предплаћу лп-
серати администрацији „ЗА-
СТАВА“ у Нови Сад, у кући
број 858. код „златног јед-
норога“

Број 111.

У Новоме Саду, у петку 19. септембра 1869.

Год. IV.

У Новом Саду 15. септембра.

Загушљива атмосфера европске политике, која у себе уноси тако хетерогене етихије као што је пријатељство Пруске и Аустрије, пада на тесне груди мађ. владе, као „мора“ тако, да ова није у стању скрити страха свога, да се неће у истој загушити. У томе страху своме, завапија грлом свога органа „Пестер Лојда“ да европском миру грози опасност од опште европске реакције, која изазвана и потпомагана потентатима, излази као следствие путања и састанака европских дипломата. „П. Лојд“ са страхом очекује општу конференцију министарску, о којој се говори: да ће се састати у тој цели, да у интересу мира европског покушају податке, у видљиву форму доведе, и напред уверава своје читаоце, да ће се та конференција састати, да те податке у корист опште европске реакције употреби. Он вели, да се тај симптом свуда појављује: У Русији, где је најпречи посао кн. Горчакова, спречавати наступане политичких реформи, које би материјалним природно следовати морале; у Француској, где Наполеон, притешен с једне стране „непомирљивом“ странком, с друге стране изгледима на републику преко Шаре-неа, смишља на нов један „државни удар“ (coup de main); у Билеској, где, док је на влади Бритт, неће се енглески кабинет мешати у планове реакције на континенту, па ишла она на добро или на зло; у Пруској, што јункерска отранка која је на влади, неби била кадра више одржати се, кад би либералан полет у Француској којим случајем маха добио. Први отпор таким плановима који за цело постоје, вели даље „П. Лојд“ имао би изићи од Аустрије и Угарске, око којих би се наравно и други народи групирани. Од нас ће најпре завити, дал да утврђење мира европског буде сретство, које разним народима даје прилику да општу своју владу слободомно видеју, или дал ће „моћима“ на земљи дати покретач да младу клицу, конституализам, нота-гана потру. Господарећи уплив спољне, на унутрашњу политику показало се јасно за кратко време, и онда ће се тек достојно моћи уважити речи бар. Етвеша говорене мес. Декембра 1867. у питању о поравнању: да XII. век. чланак први пут даде угарском затупи-ништву непосредан уплив на спољну политику, и је да на послетку то та, која у последној ин-станцији има права да решава о имању и крви једнога народа! Ми стојимо на раскршћу судбе европске, где се слобода за будућност може задобити, али и изгубити; у кризи, из које нас немогу извући ни ратови ни револуције, но само чврсто држање права наших. Сад је само питање: дал сви заједно — Мађари, Пољаци, Чеси и Немци — да ову нашу позицију заузмемо за времена; дал ће наособ ци-слајтанско круновине своје фамилијарне распре, за будућност оставити, и латити се свију мо-гући стетстава, да се спољна политика кон-тролира, да јој се даде така потпаса, који ће је скренути с пута опасности, којим је пошла. Тако „П. Лојд“ а ми обраћамо пажњу нашег света, на то: да угарска влада и овом приликом преко свога органа саму себе вара, кад тако игнорује незадовољство народа у самој својој држави. Напомиње потребу измирења и задовољења народа у Цислајтанији, напомиње нужду заједничког држања, Чеха Паољка Не-маца, и Мађара — а где је спомена о по-треби измирења и задовољења народности у угарској? Зар Срби Романи и Словаци нису фактори, који могу условити снагу Угарске у свакој па и у тој прилици, где би опасност била? Домаћа политика кад је у заблуди, не може ни спољну из заблуде извући.

У Француској стоје ствари доста траљаво. Радња на бервама, која је у опште добар тер-мометар политичког стања, врло је млака; јасан знак да се очекују догађаји, којима се конач предвидети не може. Опозиција на сав-мах ради, и цара би могло још само то спа-сти: да постави нову, али у истину одговорну владу. И „Тајмо“ врло озбиљно саветује цару да сазове законодавно тело што пре, јер сваки тренутак који се сад изгуби мораће се криву плаћати. Види се да се у Француској боје револуције, која ако би се развила, имала би шире поље у Европи но игда, јер материјала за њу има свугде и у свима слојевима. На сваки начин да оваки гласови имају свога основу у замршености унутарње политике француске.

Из Беча пишу „П. Лојду“ ако се може с једне стране одлучно опоречи састанак Бајстов са Горчаковым у Швајцарској, да се може с друге стране јавити, да ће Горчаков кроз кратко време у Беч стићи, да поздравити великог кнеза престолонаследника са његовом супругом, који се бави у Кијеву и који ће преко Беча у Варшаву проћи. Али се је Бајет, пишу даље, више пута састајао са кнезон Хохен-цолерном, и следствено са кнезом Карлом, који се зато време код оца бавио.

Конгрес Лиге за мир и слободу.

У Лузани 19. (6.) септ.

Ја вам обећах да ћу вам јавити шта се буде радило на конгресу лиге за мир и сло-боду, који је овде имао свој састанак од 1. до 5 овог месеца. Ја сам нарочито чекао да се заврше седнице конгресове, па да вам могу јавити у место појединих појава и беседа у конгресу цео напрт конгреса са његовим радом и правцем.

Три питања имао је да реши овогодишњи конгрес:

1. Да се изнађе основа за савез слободних европских држава,
2. Како би требало да се реше, доследно начелима лиге, питања која су у опште позната под именом „Источног питања“ и то у свези са пољским питањем, и
3. Како да се нађу средства за измирење антагонизма који постоји међу разним слојевима друштва.

По првом питању види се одма да је лига започела да ради нешто што се код нас зове „правити ражањ а зец још у шуми.“

Разуми се кад би у Европи постојао савез „слободних“ држава онда би бар сви полигични узроци рата, (који су за сада управо и једини узроци) били уклоњени. Али ту је баш и чвор: како да европске државе постану слободне, без чега је савез немогућ? То је питање тре-бала лига најпре да реши па тек да почне већање о савезу слободних европских држава. Али главни годишњи одбор није смео тако отворено да изађе са првим питањем: шта је узрок међународним ратовима у Европи? јер би једини одговор на то био: неслобода — монархија. Па онда друго питање: како да се дође до слободе? јер би једини одговор на то морао бити: револуција. Та би питања водила управо к' цели. Што их одбор није ставио узрок је у саставу самог одбора, — у развитку лиге од првог конгреса који је држан 1867 год. у Женеви.

На конгресу у Женеви, који је био први пут покренут швајцарским демократима, сте-коше се демократе из целе Европе: Гарибалди, В. Хиго, Е. Киае, Ф. Пијат, Л. Вихнер и многи други, који својим гласом и својим радом беху заната први борци за слободу у Европи. Они увидеше одма да питању: како да се обезбеди мир у Европи? треба да предходи питање: како да се ослободи Европа? Дакле место да се већа о утврђењу мира требало је да се већа о рату — о револуцији. Европске демократе брзо увидеше да њихово место није на конгресу „лиге за мир“ (као што се она испрва називаше.) Отуда на другом конгресу, који је држан прошле године у Берну небеше ни једне од познатих личности из Европске демократије (осим Руса Бакунина). Људи златне средине, људи који уреду за чудо лепо и много да говоре о слободи и напретку човечанства и другим узвишеним стварима, али који беже од сваког „претераног радикалца“, који оће што год и да уради за човечанство, а не само да га рани лепим речима — таки људи поплавише конгрес. Конгрес у Берну беше сасвим јадов, пошто и Бакунин са осталим руским радикалцима иступи из њега, јер им конгрес непријим њихов предлог у социјалном питању. Неколико месеци после конгреса пре-стадоше и новине лигине „Сједињено Европске државе“, што излазаху у Берну. Значење ли-гине или боље главног одбора, који представљаше лигу, беше ништаво. У таким околностима дође време да се држи и трећи конгрес. Главни одбор издаде проглас да ће се конгрес држати по новом стилу у Берну 15. августа, и тада одбор стави на решење она три питања што их спомену. Да је остало на томе и овај би конгрес прошао без гласа као и онај у Берну. Али у то време поче се покрет за нове изборе

за законодавно тело у Француској. Републи-канска партија у Француској диже силно главу. Иста партија јави да ће она доћи у већем броју на конгрес с' тога да се конгрес држи у ком од Француских кантона. Одма после тога одреди се Лозана за место састанка, а време 14. (2.) септембра и главни одбор позва В. Хиго-а за почасног председника конгреса (прави је председник, председник месног комитета за дочек конгреса.)

Ја држах да је нужно да се зна ова кратка историја конгреса, да би се лакше разумело: 1. Зашто је последњи конгрес имао скоро искључиво француски карактер и 2. што није донео никаквих решења што би имала каквих практичних резултата за мир Европски.

Прва 3 дана (14., 15. и 16.) већало се о првом питању или управо говорило се по по-воду првог питања, а о самом питању скоро нико није ни говорио осим К. Лемонијера, који је био извештељ одборов и у име одбора предложио ово питање на решење са мотивима.

Предлог је одборов био: да Европски на-роди образују савез република, да имају општи трибунал изабран општим гласањем (suffrage universel), да тај трибунал има екзе-кутивну силу (као савет швајцарски у Берну); да су сви народи слободни и равноправни, да они узајамно један другом гарантирају све слободе народа и индивидује као: слободу општег гласања, слободу пресе, слободу удру-живања, слободу рада без експлуатације човека човеком и све друге слободе, што их данас има Швајцарска и Св. Американски савез. Дабогме да против оваке основе није имао нико ништа да примени. Могло се још говорити да ли је баш нуждан трибунал са екзекутивном влашћу или је довољна само узајамна гаран-ција европских република, што је и приметио један од млађих републиканаца Ш. Лонге, рекав да међународни Ж. Фаври, Е. Оливијери нису потребни, али на ту примедбу слабо се обратила пажња и предлог одборов примљен је једногласно. А при свем том већало се о том питању 3 дана!

Ја вам рекох да су већину конгреса са-стављали француски републиканци. Још одма на првој седници В. Хиго у својој краткој речи, која беше испрекидана бурним одобра-вањем, рече на свршетку: „слобода је цел, мир је резултат“. А још пре њега А. Гег, немачки емигрант, рече да се до слободе и мира у Европи може доћи само федератив-ном републиком, а до ове само револу-цијом. Одма из почетка дакле место дебате о основима за федеративну републику поче да се говори о тиранији и слободи. Говорило се натрено и од срца. Говори су се једнако вр-тели око тираније у Француској. Мржња на данашњу владу видела се у свакој речи, па из великог презирања нико нехтеде да спомене име Наполеона. „Дајте ми у Паризу слободу, рече паризлија Лорје, па ћу вам дати мир Европи“. Те су речи на жалост врло истините да мир, па и слобода Европе већином зависн од стања једне вароши. Било би врло дуго кад би вам ређао ма у најкраћем изводу све беседе што су говорене у овом правцу. Спо-менућу само, да је најјезгровитије говорио члан законодавног тела М. Фери. Он је до-казивао да је досадања централизација у Фран-цуској вазда водила к тиранији, па је од тога нису спасле ни републиканске форме, које је у два ма добијала. С тога је, вели, нужно да се сама Француска република оснује на федеративним начелима. За време ове тродне-вне дебате говориле су и две жене: гђе: Гег (Немкиња) и гђа Розе (Американка).

За друга два питања беше остало само дан и по, јер 18. у подне требало је да се сед-нице заврше. Због овако кратког времена на свршетку трећег дана пороци се дебата око тога, које од оба питања да дође пре на дне-вни ред. Француска омладина жељаше да се пре већа о социјалном питању, јер се оно тиче целе Европе, а источно питање је више специјално. После кратке дебате Г. Барни, вице-президент главног одбора предложи да се другог дана (14.) држи ванредна седница у јутру (редовне седнице држане су само после подне) и на њему да се већа о источном пи-тању и да се гледа да се то питање до подне сврши, а остало време, да остане за социјално питање. И тако се о источном и пољском пи-тању говорило свега 2 сата. Од 10—12.

Први је говорио извештељ одборов ђене-рал Босак, Пољак, један од најваљанији бо-раца из последњег пољског устанка. Он је говорио разложито од како је важности за слободу европску, да се ослободе народи и-сточни, нарочито народи словенски. Говорио је од како је неизмерне важности ослобођење тих народа и за економске и социјалне инте-ресе Европе. Говор му је праћен с пажњом и одобравањем. Разуме се, да је он казао, како је према начелима лиге једини пут за решење источног питања да се оснује федеративна ре-публика из слободних народа на југо-истоку Европе, а за пољско питање да се подигне пољска република. С' радошћу имам да вам кажем, да је ђенерал Босак слободан од свију предрасудама против руског народа. Говорећи о Русији, он је само ударао на владу, на це-заризам. О руском народу рече, да је он брат-ски народ пун снаге за развитак и прогрес, и да ће са ослобођењем Пољске Русији бити уклоњена препрека да искрено ступи у коло осталих европских народа.

После Босака говорили су још неколицина сви у том смислу. Ма да се видело да готово ниједан од говорника није добро познат са правим одношајем народности на балканском полуострву, сви су говорили у том смислу да тежња ових народа за ослобођење, што се по-јављује у последње време, долази од њих самих, а не од страних интрига, као што се то груби већином по европским новинама. Само у чеш-ком питању неки Немац Сонемајн рече да су то интриге Визмарка и Русије против Ау-стрије, с тога да се чешко питање несвесује са питањем источним и пољским, већ да се сматра као част немачког питања. Но конгрес је одбио његов предлог и усвојио је предлог одборов са изменом од ђенерала Босака. И тако су примљене ове две тачке:

1. Питање пољско, питање источно и свију народа словенских, треба да се реши, приме-њујући у најширем смислу начела народне самоуправе.

2. Да главни комитет лиге изабере из своје средине једну комисију од 5 чланова, која ће сакупити нужне податке да се основно изуче различити сложни интереси, који су ушлетени у ова питања.

Као што је европска демократија у опште врло мало позната са словенским народима, и са положајем југо-истока Европе уопште, то је ова друга тачка најумесније нешто од свега што је конгрес могао репити о источном и пољском питању; и по мом мишљењу ово је најреалније од свију решења што их је ового-дишњи конгрес донео. Јер тек тим путем, по-што се изуче одношаји и интереси појединих народа, моћи ће конгрес да доноси таква ре-шења која ће имати практичне вредности за слободу европских народа.

После подне започело се већање о соци-јалном питању. У овом питању у одбору су била два мишљења и обадва су предложена конгресу. Извештељ већине одбора био је К. Лемонијер, а мањина А. Гег. Већина је сматрала да се социјално питање реши погла-вито иницијативом слободне личности, према томе да је за решење социјалног питања гла-вно, да се утврди политична слобода, а соци-јална слобода доћи ће као последица. При свем том и већина је допуштала да друштво треба да заштити личност од експлуатације друге личности. С тога је међу средствима за измирење антагонизма међу друштвеним сло-јевима предложила: Да се униште монополи за преношај (нарочито монополи гвоздених пу-това) и монополи рударски; и после да на-става народна буде бесплатна и обвезна.

Мањина је предложила тако исто да тек политичка слобода може да донесе социјалну слободу, али она предлаже да друштво т. ј. цео народ, својим слободним договором има право да доноси законе да регулише еко-номске одношаје међу својим члановима или другим речма да регулише одношаје између рада и капитала. Даље је предложила мањина, да раднички инструменти (машине па сигурно и целе фабрике) буду сопственост радника; и напоследку да народна настава буде не само обвезна и бесплатна већ да се деца васпита-вају на рачун друштва.

Како је било кратко време то се није мо-гло скоро ништа опширније дебатовати о овим врло важним питањима. Говорника је било

страно подпредседника Живковића у свези о тим? Нису ли у напред обећане шљиве при брашно? Је ли г. Живковић и пре био доста опозиционар Рауху, и саборској већини, или само индигенанс конавој-опозиционар, да се не рекне да је без опозиције, т. ј. све на силу прошло? На ова питања одговориће нам скоро будућност. Ми само питамо митрополита, ко ће међутим издржавати сештенске огње, где општине неплаћају у очекивању целосходнији конгрески решења? Или мисли, да ће општине силом на то приморане бити? Лако је њему код Даља, Борова, Бела Брда, Живе, и Ковиљског рата, кои му тако рећи Шајкаши заграђују, рат са својим народом водити, али нека помишља на то, да може горе свршити, него што је почео.

Нови Сад. „Духовит“ пише о стању шумског питања у граници то, да је комисија која се из два изасланика уг. владе, два изасланика ратног министарства, и једног изасланика хрв. владе састојала, свршила свој посао, но да чланови нису се сложили, јер уг. чланови, јамачно са хрватским заједно, поричу ратном министарству право располагања са шумама, нарочито после ц. указа од 7. авг. о. г. ратно министарство поднеће зато особени извештај и предлог цару.

НОВИЈЕ

— Из Александрије брзојавом означају дан дефинитивног отварања Суецког канала 15 нов. Размирица између Порте и Кедиве прети да ће оштри карактер на себе узети.

— Из Мадрида брзојављају да је влада наредила више батаљона добровољаца, да се разоружа, чији су команданти протестирали против разоружања добровољаца у Таргони. Команданти незадовољни да се подижу барикаде против трупе. Инсуренти су добивени, многи ухваћени, мир је повраћен.

— У Лавону у седници демократског друштва било је живи овација за Чехе. Видман је поднео извештај за Хусове светковине. Друштво је брзојавом захвалило дру. Клаудију и Чесима честитало.

— 26. септ. рим. држан је код Кутендорфа у Чешкој збор (митинг) на коме се икупно многобројан свет. Ту се у форми резолуције искало: да се чешки језик уведу у цркву; да могу и непосвећени, лајци имати утицаја на управљање црквеним добрима, и да се иште да епископи сазову синод целе чешке хријерархије.

О истом предмету говорило се и на збору у Малину, кои је тога истога дана држан.

— Из Беча брзојављају „П. Лојду“ да је кнез румуњски изразио потребу да се прогласи независност Румуњске.

— У Вилефранки узбунила се војска; кад су побуњеници чули за предају покрета у Барселони, положише оружје. Тако службени брзојави из Мадрида гласе.

— Други брзојав гласи, да и социјалисте приправљају на разним тачкама полуострова устанак. Влада је дознала и заклучила је енергично одупрети се.

Г. Јов. Живковићу.

Читали смо одговор г. Јов. Живковића у бр. 216. „Нар. Новина“ на наш „преки суд“ о њему, као што га он назива. Нама је жао, да смо онај суд изрећи морали, а из истог узрока, или обзира, из кога то жалимо, нисмо суд свој обширно разложили, него онако „преко“ изрекли. Г. Јов. Живковић врло добро зна, како је он са Раухом прошао, шта је овај за земљу и народ обећавао, кад га је склонио и навео, да с њиме у Срем и Славонију путује. Раух је своју реч тако одржао, да му је г. Јов. Живковић са г. Јанковићем, Брлићем, и др. јавно опоновати морао; ако он и после тога још може у речи и обећања Рауха, помаћарског Немца веровати, то је његова ствар — али нас гроза хвата, кад умни поглед бацимо на слику и привор, како овај са задовољством тирани, кои уследу своју не само у поражењу, него и у понижењу своје жртве налази, сатанским осмехом прати онаку беседу из уста свога негдањег повереника, а потоњег противника; та гроза задану нам онај преси суд. Г. Живковић допада се себи у улогама посредовања; има нарави за такве улоге створени; има времена и прилика, где оне и за општу ствар користити могу — али код г. Живковића некака ала коб донесе, да он из једног и то на влу срећу из аристократског (светског или духовног) табора, пред други табор као парламентар излази — а кад посредовање не изпадне за руком, он се некако опет у аристократском табору нађе. Још нисмо прилике имали, да га видимо, да одлучно у табору остане, кои сам народ, а не ми, народном странком назива.

Ми дакле држимо, да је он своју природу, т. ј. „посредујућу улогу изиграо“, јер на-

родна странка, на где било, после онаке беседе не верујемо да ће његово посредовање примити, а хоће ли он другу какву улогу започети играти, и како ће се у тој показати — то је опет његова ствар.

Г. Живковић одбија од себе, да се он продао; ми то нисмо казали; ако речи: „скупко га је стало“ и тај значај имају, имају и други, и ми ћемо драговољно признати, да смо овај други на уму имали: Раух је т. ј. познат као човек, који политичне противнике своје у опште, а Србе и без тога из званија гони; кад дакле когод, да га ублажи, и да опасност од себе одклони, учини штогод, што можда из „дла душе“ онаког сабора, али не из „дла његове душе“ иде — то га за цело то надвлађивање свога осећања скупко стаје, и то се не зове „продати се“, него „изкупити се“ од злудмара, кои је оружан од главе до пете. Ми смо онај комплимент тако сватили — то би била само оскудица „одважности“, а одважност је слабост, али још не порок.

„Напоследку по нашем свађању парламентарности нисмо се не слаже положај опонента са положајем подпредседника — од часа, кад је г. Живковић нека опозиција већини и бану постао, имао је своје место подпредседника оставити, па неби ни дошао у онај криви положај.

Оволико ради објасњења, а ако где, то би овде желели, да „јавни суд“ не потврди наш „преки суд“ т. ј. да г. Живковић даље повода томе не даје.

Ште се пак тиче објективности „Заставе“, то је у ње још довољно објективности, с каквим је противницима имала посла и има; она нити мисли да „цео“ народ обухвата, нити да је непогрешива, али није ни томе крива, што је народ саучешћем својим показао, да је ваиста орган велике већине народа српског с ове стране Саве, и што се поред све „непогрешивости“ њене показало, да већина у народу нагоре, жеље, и тежње у кој изражене одобрава, и усваја.

Књижевне вести.

Позив на предилату.

У октобру ове године изаћиће из штампарије Л. Сомера у Бечу прва књига мојих песама, раздвојена у шест одељака: I. Девотичке песме. — Село; II. Патријотске песме; III. Тужан љубавни спомен; IV. Пролетне; V. Пламенови и VI. Разне песме; а одмава тим ућиће у штампу друга књига, која садржи: „Сремску ружу“, приповетку из српског сељачког живота.

Од одзива наше читајуће публике зависило је даље штампање треће и четврте књиге, у које ће ући: „Гусларева срећа“, алегоријска трагедија и „Милкина звезда“, скаска са села. Четврта књига донеће или другу сремску песама са проводом „Фрићеве скаске“, или приповетке из срп. сељачког живота: „Крајна кућа у селу“; „Кад падају цигани...“; „Ко ме штипа?“, „Ал’ су слатке јагоде!“, „На раскршћу...“; „Да ли се купи на вашару увек баш оно, рад чега се оде?“, „Све ближе гробу...“ и три приповетке написане у народном духу: „Стари воденичар и његова ластва“, „Змијина кошуљица“ (штампана) и „Несретни сватови“.

Дали је наша публика вољна, да потпунаже вољне радине, — то ће да покаже одзив њен; а дали је споменути рад вредан да јој се поднесе, то ће да покаже свесна и увиђава критика.

Умољавам овим дакле све овоје добре пријатеље и другове, а не мање и све пријатеље наше књижевности, да се потруде око скупљања предбројника, како би ми се олакшало издавање. Захвалан, даћу им сваку десету књигу.

Прва књига продаје се по 80 нов., друга по 1 фор., а обе заједно за 1 фор. и 40 нов. Новци нека се пошљу најдуже до краја Октобра, и то на адресу: Herrn Georg Miličević, Kaufmann in Wien, Stadt, Lazzenhof.

Умољавам такође сва славна уредништва српских и хрватских листова, да прештапају овај позив, или бар — обичаја ради — да га у кратко објаве.

У Бечу, на крају Аугуста 1869.

Јован Грчић-Миленко

ЛИСТ „РАДНИК“

није изашао „због околности, што су се међутим догодило, на које се друштву обавезати ваља“, те је одбор рад да саслуша најпре тога ради главну скупштину друштвену, која ће бити у недељу, што долази.

Молимо браћу ону, што и овде и са стране на лист предилатише, да се донде претрпе.

У Новом Саду, из седнице одборске 14. септембра 1869.

Одбор „српског друштва за радиност“

НЕК СЕ ЗНА.

По жељи неколико пријатеља овдашњих и из околне новосадске ево ћу предавати у двори „Српског друштва за радиност“ у шест пута из Историје Срба аустро-угарских — као што сам оно 1866. год. предавао у Бечу у дружини „Зори.“

Предавања ова почеху, ако Бог да, у недељу 28 септембра ов. год.

У Новом Саду 16 септ. 1869.

А. Сандић.

ИЗВАНРЕДНА

ГЛАВНА СКУПШТИНА

„СРПКОГ ДРУШТВА ЗА РАДИНОСТ“

држаће се у недељу 21. септембра у двори друштвеној, у 4 сата после подне.

Предмети за већање:

1. Извештај члана Владимира Јовановића, изасланика у В. Кикинд, на прву скупштину Срба-трговаца.

2. Грађење правила за „народну банку“.

3. Разни предлози за унапређење друштвено. Како се ова скупштина, заказана прво 8. септ. ове год. не мога држати, што многи чланови послом својим одоше у Ст.-Томаш на вашар — то молимо да овај пар потруди се сваки члан и да дође на скупштину.

У Новом Саду, из седнице одборске 14. септембра 1869.

Др. Стеван Павловић, начелник.

А. Сандић, секретар.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

(П. Л.) Пешта 14. септ. Данашња пијаца живота, такође је прошла врло млако; ради јеврејски празника врло је мало пуњено ране на продају. Промет је у свима фелама ране врло ограничен; цене се нису ни уколико променуле.

Бележимо овај промет: Шеница потиска 500 м. 83 и по фун. по 4 ф. 35 н. 800 мер. 83 и по фун. по 4 ф. 35 н. 1000 мер. 84 фун. по 4 ф. 40 н. све за касу. Пештанске шенице 300 мер. 87 фун. по 3 ф. 40 н. северном жељезницом 700 мер. 87 фун. по 5 ф. 17 и по н. Раж 850 мер. 78 и 80 фун. по 3 ф. 5 н. Пасуљ стари 250 фун. по 5 ф.

Пештанова берза и житара од 16. септ.

Цене рзне.	Обрт.	Тежина.	Цена од п. цент.
Жито сав. ново	слаб	83	4.05—4.20
" " "	"	84	4.30—4.40
" " "	"	85	4.50—4.60
" " "	"	86	4.65—4.75
" " "	"	87	4.80—4.90
" " "	"	88	4.95—5.—
" " ПОТИС.	"	89	4.15—4.30
" " "	"	84	4.40—4.50
" " "	"	85	4.55—4.65
" " "	"	86	4.70—5.80
" " "	"	87	4.90—5.—
" " "	"	88	5.05—5.10
" " БАЧКО	"	83	4.05—4.20
" " "	"	84	4.30—4.40
" " "	"	85	4.50—4.60
" " "	"	86	4.65—4.75
			Додн. ауст. мер.
Раж нови . . .	"	78—79	3.05—3.10
Јечам . . .	"	68—70	2.40—2.70
Зоб . . .	"	44—48	1.80—1.90
Кукуруз бан. ст.	"	—	2.30—2.35
Пасуљ . . .	"	85	— — —
Проја . . .	"	80	2.30—2.50